

פרשת השבוע על פי התיבות שלום

תרומה

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם

וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וּשְׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם

היצורים למטה בתחתונים שיהיה מפה ודוגמא למה שיש בעולמות העליונים, שהם גבוה מעל גבוה למעלה מכל מושג אנושי.

ועד"ו הוא גם ענין המשכן. דאיתא בספ"ק שע"פ תורת הנסתר כל המשכן מרמו על העולמות העליונים, וכל חלק וחלק מן המשכן מרמו על בחינה ידועה שכנגדו בעולמות העליונים, והמשכן הוא כעין מפה לכל העולמות העליונים. קדש הקדשים הוא כנגד כל אורות הגולגולת שבעולמות העליונים, שבהם אין אנו רשאים לעסוק כלל ואפילו להזכיר את השמות הק' של אורות אלו. ואח"כ בהיכל, המנורה שמאירה את העולם היא כנגד אורות עינים, השולחן כנגד אורות הפה, ומזבח הקטורת לריח נוחות כנגד אורות החושים. והפעמונים שבמעיל הוא כנגד אורות האזנים, כמד"כ בו נשמע קולו בבואו אל הקדש. הציץ הוא כנגד אורות המצח, כמש"נ והיה על מצחו תמיד. והעורה ומזבח התיצון הם כנגד ו' מדות התחתונות. ומבואר בזה מה שהתורה כתבה את פרטי כל כלי המנורה וכל כלי השולחן וכל כלי המזבח, שהם כולם כנגד אורות העליונים. והוא מד"כ כבצלאל ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה ובתבונה וברעת, שאלו הם האורות העליונים הגבוהים ביותר, שהיה זקוק להם בכדי להקים את המשכן כיעודו שיהיה כדוגמת העולמות העליונים. ולכן גם צריך היה בצלאל לידע לצרף אתיות שנבראו בהן שמים וארץ, שאלמלי כן לא היה יכול לעשות את המשכן. [וכמש"כ ע"ז בתחומא (פקודי ג) ללמדך שהמשכן שקול כנגד כל העולם וכנגד יצירת האדם שהוא עולם קטן וכו']. ועפ"ו נמצא כי אף שאין לנו מושג לשער איזה חלק התורה יותר גבוה, אך בודאי שמצות ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם היא מיסודות התורה והיהדות. שהרי תכלית התורה היא וכו' תדבק, וע"כ הפרשיות האלו של המשכן שהוא מפה וציור של העולמות העליונים הם חלק התורה הגבוה ביותר, בהיותו הקרוב ביותר אל התכלית של וכו' תדבק, שע"ז ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כחלק אחד ואחד כמאחז"ל, כיון שכולו מורה על אורות עליונים.

הששים רבוא אחיות לתורה, יש בכל אות אורות מהעולמות העליונים, דאורייתא כולה סתים וגליא כמה דשמא דקוב"ה סתים וגליא, בגין דאורייתא כולה שמא דקוב"ה. וכדאיתא שבפסוק ותמנע היתה פלגש לאליפז בן עשו ישנם יחודים כמו בפסוק שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, וכל הבריאה מהעולמות העליונים גבוה מעל גבוה עד למטה למטה הכל מרומנו בתורה, דליכא מידי דלא רמיזא באורייתא. ועפ"ו י"ל מאחז"ל (מנחות קי). כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, שהוא מתוך שעוסק בתורת עולה ומאמין בהירותו שהארת וקדושתו ותיקונו הקרבן טמונים בתיבות התורה"ק, הר"ז כאילו הקריב עולה. ומפרשיות אלו של מעשה המשכן צריך יהודי להמשיך אמונה, מזה שהתורה חוזרת ושונה את כל פרטי הפרטים של המשכן, שכל הכלים יש אורות עליונים, והכל הוא ציור מהעולמות העליונים, ובכח האמרה הוא ממשיך את האור הגנוז בה.

והיינו שטענו שאין לתורה שייכות לעולם התחתון. ותשובת משה רבינו היתה שהפירוש האחרון המשתלשל בתורה שייך לעולם העשיה בפועל וכמו לא תרצח וכו'. ומצינו בתקיעות ר"ה שזה מהענינים הרמים ביותר, ובתורה כתוב רק יום תרועה יהיה לכם, ומזה דרשו חז"ל את כל דיני התקיעות, וע"פ תורת הקבלה יש בזה רזין דרוזין גבוה מעל גבוה. וכן מצינו בתורה ענין מיתת ה' מלכים והמלך השמיני, שע"ד הפשטות אין הבנה בפסוקים אלו, והרי כל תיבה וכל אות שבתורה למדים מהם כ"כ הרבה דברים, אלא שכתובים כאן סודות הבריאה ד' מלכים דמיתו, ובכל תיבה ובכל אות רמזים סודות הבריאה. וכן ענין עקודים נקודים וברודים הוא כידוע סודות התורה. וכמו שאמר מרן הר"ן מלכו"בין ז"ע שאמנם אינו יודע מה זה עקודים נקודים וברודים, אך אבי הס"ק ז"ע מאד התלהב בזה. ואם חסרה תיבה או אפילו אות אחת בס"ת הריהו פסול משום שהכל קדש קדשים. והנה כתיב (בראשית א) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, כי בצלם אלקים עשה את האדם, ולכאורה אין לזה הבנה, הרי הבורא"ש אינו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף. אך הענין בזה שהוא עד"מ למפה המצויירים עליה כל יבשות העולם, שבדאי אין שום יחס בין השטח המצויר במפה למה שבמצאיאות, והמפה אינה אלא דוגמא למציאות. כך עד"ו האדם כולו הוא מפה בדוגמא מן העולמות העליונים, שהם גבוה מעל גבוה ולמעלה מכל מושג. והוא פי' נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, שהאורות העליונים הם עד אין סוף וכידוע שיש בחי' אורות הגולגולת שהם למעלה מכל השגה ועוד לפני השתלשלות אבי"ע, ולמטה מזה יש עוד אורות העינים ואזנים פה חוטם ומצח וכו', שהם משתלשלים אלפי עולמות, עד"ו האדם כולו הוא כמפה לאורות של העולמות העליונים. שיש בו גולגולת וכו', שהכל מפה ודוגמא כנגד האורות של העולמות העליונים. והוא פי' נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, שהקב"ה ברא את מבחר

זה הרי כל פרטי הפרטים שכתבה התורה במעשה המשכן הם תורה שלמה, וזה שהאריכה התורה הק' בענין המשכן, להורות שטמונים כונות עליונות בכל פרט של המשכן ובכל תיבה שנאמרה כאן. והרי שפרשיות אלו של הקמת המשכן הם עיקר התורה, כי בהם מתקיים רצון העליון שנתאוה הקב"ה שתהיה לו דירה בתחתונים, שהתכלית הזאת יכולה להתקיים רק ע"י המשכן. והנה אף שבכגון דא הרי במפלא ממך אל תדרוש ואין לנו שייכות והשגה בכל זה, אך הנוגע בזה לעבודת איש יהודי הוא האמונה, שיאמין שבכל תיבה ובכל אות מהתורה מרמזים אורות מהעולמות העליונים גבוה מעל גבוה, המשתלשלים עד למטה בעולם העשיה שהוא מעין העולמות העליונים לפי השייך למטה. וכאשר יהודי לומד תורה ומאמין כאמונה שלמה בקדושתה עד אין סוף, ממשיך על עצמו את האורות מהעולמות העליונים במה ששייך אליו. כי זה מיסודי האמונה שיהיה ליהודי בהירות האמונה בקדושת התורה, שכל כללות התורה ובכל

פרשיות המשכן ומצות ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם תופסים מקום מיוחד וחלק גדול בתורה"ק יותר מכל שאר מצוות התורה, וחמש פרשיות נתייחדו בתורה לענין המשכן, שברובן עוסקות בענין זה, ככל פרטי מצות ועשו לי מקדש. ואף שהרבה גופי תורה ועיקרים גדולים שהם כהררים התלויים בשערה נדרשים מיתור של אות, ומדוע ענין מצות ועשו לי מקדש נאמרה באריכות על כל פרטיה ופרטי פרטיה, איך עשו כל חלק וכל כלי ואיך הקימו את המשכן. ועוד יותר שהדברים חזרו ונשנו כמ"פ בפרשיות אלו, שלכאורה הר"י נראה כיתור. ויש מקשים יותר לשם מה נכתבה כלל כל הפרשה, הרי מצוה זו נהגה לאותו דור ומאי דהוה הוה, והלא התורה"ק היא נצחית. עוד אנו מוצאים שלצורך מעשה המשכן היה צריך כמש"נ על בצלאל ואמלא אותו רוח א' בחכמה ובתבונה וברעת, שהן המדרגות הגבוהות ביותר, וחז"ל אמרו (ברכות נה). יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ. וצ"ב לשם מה היה צריך לכל זה בכדי לבנות את המשכן. אכן קדושת התורה היא בחי' גבוה מעל גבוה עד אין סוף. כדאיתא בזה"ק (ח"ג צח): אורייתא כולה סתים וגליא כמה דשמא קדישא סתים וגליא בגין דאורייתא כולה שמא דקוב"ה. וכמאמר הבעש"ט הק' ז"ע, תורת ה' תמימה, שלא נגע בה אדם מעולם, אפילו בתיבה אחת מן התורה לא הגיע אחד להבינה והמרומו בה עד תכליתה. כי הגה כל התורה היא השתלשלות מהעולמות העליונים, עד למטה לעולם העשיה. כל התורה היא רמזים לעולמות גבוה מעל גבוה מהם-שתלשלה. ואיתא בספ"ק דיש ששים רבוא פירושים לתורה, וכל זה באופן השתלשלות התורה למטה ושייכותה לעולם העשיה, מלבד המדרגות גבוה מעל גבוה בעולמות העליונים שכל התורה היא רמוז להם. ובעוסקנו בתורה עלינו לדעת בראש כל עומק המשמעות של קדושת התורה שהוא למעלה מכל מושג. וכדאיתא בגמ' (שבת פח): שבשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה חמדה גנוזה אתה מבקש ליתנה לבשר ודם.

ואיתא בספ"ק בבי' ענין המשכן, התכלית רצון ה' הוא כמאמרם ז"ל (תנחומא בחוקותי ועוד) נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, ואיך תיתכן מציאות כזאת שהקב"ה ישכון בתחתונים, לכן הוריד הקב"ה למטה לעוה"ו האורות מהעולמות העליונים, שע"ז נהיה המשכן ראוי להיות דירה לו ית'. וכמבואר שכל הפרטים ופרטי הפרטים של המשכן שהתורה מאריכה בהם הינם רזין דרוזין מסודות הבריאה, שהוריד הקב"ה לעוה"ו אורות עליונים מכבשוננו של עולם. ויודע היה בצלאל לצרף אתיות שנבראו בהן שמים וארץ, כי לבנין המשכן היו צריכים לפעול ולהמשיך את הסודות של בריאת שמים וארץ. ועוד יש בענין המשכן, שכולו מורה על דרכי עבודת ה', שכל דרכי העבודה של האדם בכל רמ"ח אבריו וש"ס גידיו נכללים בו במשכן, כל פרט במשכן הוא דרך עבודה לחלק אחד באדם. ואף כי אמנם איננו יודעים את כל הכוונות הטמונות במשכן, מאמינים אנו בזה באמונה שלמה. ולאור

8

ואיתא במדרש תנחומא (צו יד) אמר הקב"ה לישראל אע"פ שביהמ"ק עתיד ליחרב והקרבתו בטליון, לא תשכחו עצמכם לסדר הקרבנות, אלא הוורו לקרות בהן ולשנות בהן, ואם תעסקו בהן אני מעלה עליכם כאילו בקרבנות אתם עוסקים. ואם רצונך לידע בא וראה, כשהקב"ה מראה ליחזקאל את צורת הבית מה הוא אומר, הגד את בית ישראל את הבית ויכלמו מעונותיהם ומדדו את תכנית וגו', אמר יחזקאל לפני הקב"ה, רבש"ע עד עכשיו אנו נתונים בגולה בארץ שונאינו ואתה אומר לי לילך ולהודיע לישראל צורת הבית וכתוב אותו לעיניהם וישמרו את כל צורותיו ואת כל חוקותיו, וכי יכולין הן לעשות, הניח להם עד שיעלו מן הגולה ואחר כך אני הולך ואומר להם, אמר לו הקב"ה ליחזקאל ובשביל שבני נתונים בגולה יהא בנין ביתי בטל. א"ל הקב"ה, גדולה קרייתך בתורה כבניגה, לך אמור להם ויתעסקו לקרות צורת הבית בתורה ובשכר קרייתך שיתעסקו לקרות בה אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקים בבנין הבית. מדברי המדרש האלו עולה לנו חידוש גדול, שבנין הבית הוא ענין נצחי ואינו יכול להיבטל לעולם, וכמו שאמר הקב"ה ליחזקאל, ובשביל שבני נתונים בגולה יהא בנין ביתי בטל, שאינו תלוי אם ישראל על אדמתם אם לאו, וגם בגלות מתקיים בנין ביתי ע"י קרייתך בתורה, שע"י שלומדים פרשיות אלו ממשיכים את ההארות העליונות הטמונות בהם.

8

ועד"ז י"ל גם בענין קריאת ד' הפרשיות, שע"י שקורין בתורה פרשת שקלים הרי זה נחשב כאילו נתנו מחצית השקל, וכן בשאר הפרשיות קריאת הפרשה פועלת את כל התיקונים שיש בענין. בפרשת זכור מתקיים ענין זכור את אשר עשה לך עמלק ותמחה את זכר עמלק ע"י הקריאה בתורה, וע"י קריאת פרשת פרה מתקיים ענין שהרתם של ישראל לפני קרבן פסח, וכן בפרשת החודש, שע"י שקוראים בתורה את הפרשה ממשכיכם את קדושת הענין הטמונה בה. והכלל בכל זה שכל עניני התורה אינם דברים שהיו בעבר, אלא הכל נצחי חי וקיים, הן מצות ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, וכל עניני המקדש והקרבתו, שאי אפשר שיהא בנין ביתי בטל.

9

מאה"כ (תהלים סה) אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך. מרומי בזה על ג' החלקים שהיו במשכן, החצר בה היה מזבח העולה, לפניו מזבח אהל מועד בו היו המנוחה השולחן ומזבח הקטורת, ולפניו לפניו קדש הקדשים מקום הארון והכרובים. וכנגד זה ישכון חצריך זה חצר המשכן, נשבעה בטוב ביתך זה אהל מועד, קדוש היכליך זה קדש הקדשים. והוא כנגד עבודת האדם, שגם באדם יש ג' חלקים, האברים התחתונים ומדור התאווה, מעליהם הלב שבו מדת התשוקה והוא מקור כל רצונות האדם, למעלה מהם המוח מקור הדעות וההשקפות שהוא מכוון כנגד קדש הקדשים. והענין בזה שהקב"ה נתן לישראל את המשכן על כל חלקיו ופרטיו כדי לסייע ליהודי בעבודת ה', שילוד אשה השרוי בתכלית השפלות ונמצא בעולם הזה עולם השקר יוכל להתעלות למדרגות העליונות ביותר להיות דבוק בהש"ת, שזוהו ענין קדש הקדשים שבו היו הכרובים מעורין זה בזה שזו הדבקות. וכל עניני המשכן והכלים שהיו בו היו בכדי לרומם יהודי ולקדשו, הן את כלל ישראל והן כל יחיד ויחיד.

וענין זה נכלל ג"כ במאמר הקב"ה ליחזקאל שא"א שיהא בנין ביתי בטל, כאמור שגם בזמן הזה ע"י שלומדים פרשיות המשכן ומאמינים שטמונים בהם הארות מעולמות העליונים ממשכיכם הארות אלו, כי הרי התכלית היא שיהיה לו ית' דירה בתחתונים וזה אינו יכול להבטל. אלא שיש זמנים שזה מתקיים בפועל, ויש זמנים שזה מתקיים ע"י שישראל לומדים פרשיות אלו בהם טמונים כל הארות המשכן, ומשתוקקים ומתאווים לזה, וע"י ממשיכים את הקדושה העליונה.

10

וראשית העבודה היא אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך, בחי' החצר ומזבח העולה, שהיו בזה ב' ענינים, הא', שהיו שופכים שם דם לפני הקב"ה. והב', אש המזבח, כמ"ד (ויקרא ו) היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו, אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. וב' ענינים אלו הם כנגד האברים התחתונים, לסייע ליהודי בראשית העבודה, שיתחיל לעבוד להש"ת ביגיעה בלי שום הרגשת תענוג רק לשפוך דמו לפני הש"ת מתוך מסירת הכל, וכן להתגבר על אש הטומאה שבקרבו ולהפוך אותה לאש קדש, מכח אש המזבח שהיא אש אוכלה אש, אש הקדושה האוכלת את האש הזרה. כמאחז"ל (במ"ד כא) תמיד של שחר היה מכפר על עבירות של לילה ותמיד של בין הערבים היה מכפר על עבירות של יום. קרבן התמיד היה מטהר את כלל ישראל, מטהרם מעונותיהם ומטהר את האש שלהם שתהיה אש קדש. ואח"כ אהל מועד וההיכל שהוא בבחי' נשבעה בטוב ביתך, שהיא מדרגה יותר גבוהה, כנגד הלב, שכל כלי ההיכל היו מחדירים בישראל קדושה וטהרה ותענוג בעבודת ה'. המנוחה היתה מאירה לישראל את כל המשככים בגשמיות וברוחניות, שאור המנוחה האיר לישראל את אור האלקות. וענין מזבח הקטורת היה כמ"ד ריח ניחוח אשה לה' שהוא ענין הרגשת תענוג בעבודת ה'. וכן השולחן אשר לפני ה', כל אלו הענינים החדירו בכלל ישראל קדושה וטהרה. ואח"כ היה קדש הקדשים בחי' קדוש היכליך, כנגד המוח, שם היה הכת של אור התורה שהאיר לכלל ישראל, וממנו היה הכת לסייע ליהודי להגיע לתכלית העבודה, הדבקות של יהודי בהש"ת המרומי בענין הכרובים, כל התורה וכל תרי"ג המצוות כולם הכנה להגיע לזו תדבק בבחי'...

11

זה גם ענין ג' הבחי' שהיו במשכן, זהב כסף ונחושת, נחושת מרומי כנגד עבודת האברים התחתונים, וכסף הוא מלשון כיסופין מרומי כנגד בחי' אהל מועד כנגד הלב, וזהב שהור מרומי לבחי' קדש הקדשים, קדוש היכליך. כאמור שכל עניני המשכן היו כדי לסייע לכלל ישראל להגיע מתוך העולם השפל לתכלית הדבקות בהש"ת. והנה איתא בספח"ק שחורבן בית המקדש היה רק בבתי בראי, אבל בבתי גזואי אין כלל חורבן. וענין הבתי גזואי של המשכן הוא כמאחז"ל וביום שמחת לבו זה בנין ביהמ"ק, שבזמן שביהמ"ק קיים היה יחוד תמידי בין קוב"ה לישראל ע"י בית המקדש, וזה ענין בתי גזואי שהשאיר הקב"ה לכלל ישראל, שבחי' זו ישנה בש"ק, כמ"ד א אוהבי ה' המתכים בבנין אריאל ביום השבת קדש שישו ושמתו במקבלי מתן נחליאל, כי ביום השבת יש בחי' היחוד בין קוב"ה לישראל, כמאחז"ל (ב"ר יא, ט) כנסת ישראל יהיה בן ווגר. וכאמור גם בש"ק ישנם ג' מדרגות, מתחיל כליל ש"ק שהוא כנגד ישכון חצריך המרומי על תחילת העבודה, כאמור הבעש"ט הק' ז"ע על מאחז"ל (כתובות קג:) מת בערב שבת סימן יפה לו, שבערב שבת מבטל הכל בבחי' מת ומוסר לגמרי להש"ת את כל הענינים הגשמיים ואת כל המעשים בפועל. כי בחי' ליל ש"ק היא היגיעה שיהודי מתיגע בראשית עבודתו להעלות את כל העשיות ואת כל האברים התחתונים מדור התאווה להש"ת. ואח"כ יום ש"ק הוא כבר מדרגה יותר גבוהה בחי' ישמח משה במתנת חלקו, בבחי' יום שמחתכם שהוא ענין תענוג ואהבת ה'. ואח"כ עת של"ס רעוא דרעוין הוא בחי' קדוש היכליך, קדש הקדשים של ש"ק.

12

שאו יש בחי' יחוד עליון ודבקות בין הקב"ה לישראל, שיהודי מייחד ומבטל את עצמו לגמרי להש"ת, שזו תכלית העבודה בחי' הכרובין מעורין זה בזה המתקיימת בשל"ס עת רעוא דרעוין. ואז יורד השפע לכלל ישראל לעזור ליהודי שיוכל להיחלץ ולצאת מכל עניניו ולהגיע לתכלית עבודת ה'. וזה הנצחיות של ענין המשכן שהקב"ה נתן לכלל ישראל ע"י הש"ק לעזור ליהודי להגיע מתכלית השפלות עד למדרגות הגבוהות ביותר.

10

התורה קדושה חלק גדול בפרשיות אלו בהן נכתבו כל עניני הקמת המשכן בכל פרשיו ובכל תיבה טמונים סודי סודות, וכל העוסק בתורת הקמת המשכן יש לו בחי' הקמת המשכן וכל הסגולות שיש בזה. ובמיוחד בשבתות שהם נקראים בתורה, שיוור ונשפע מדברי התורה הקדושים כל הבחינות של המשכן לעזור ליהודי ולהאיר לו בתחתונים שניים ושלישיים, עד לשיא תכלית הדבקות בה' בחי' ושכנתי בתוכם.

13

וזה ציווי התורה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, שהוא נצחי ונוהג לדורות, שהחובה על יהודי להתקדש עד שבו בעצמו יהיה מקום קדוש להשראת הקדושה העליונה, שיוכל להתקיים בו ושכנתי בתוכם.

והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים כנפיהם על הכפורת ופניהם איש אל אחיו וגו'. ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת מבין שני הכרובים אשר על ארון העדות את כל אשר אצוה אותך אל בני ישראל. קדושת הכרובים היא הקדושה הגבוהה ביותר, כאומרו ונועדתי לך שם, שמבין שני הכרובים היה יוצא דבר ה' לישראל. וכמו שלכל כלי המקדש היה יעוד מה לעשות בהם, הרי משמעות הפסוק היא שהיעוד של הכרובים הוא שמשם היה יוצא דבר ה' אל כלל ישראל, ולכאורה היה ראוי שדבר ה' יצא מתוך ארון העדות שהוא הדבר הקדוש ביותר. ומשמע שמעל הכפורת מבין שני הכרובים היה המקום המקודש ביותר, שקוה"ק נתקדש מתוך המקדש בקדושה יתירה, ובו עצמו נתייחד מקום זה בין הכרובים לגילוי שכינה. עוד מצינו בחו"ל בענין המדרגה המיוחדת של קדושת הכרובים שאמרו (ב"ב עט.) בזמן שישראל עושין רצונו של מקום היו הכרובין מעורין זה בזה ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום פניהם לבית, שבענין זה היתה ההנהגה ביהמ"ק הנהגה שלמעלה מן הטבע, שכולם ראו איך שהטבע משתנה שתומר דומם יש בו חיות, פעמים שפניהם איש אל אחיו ופעמים פניהם לבית, לגלות אם ישראל עושין רצונו של מקום אם לאו. וכמאחז"ל (יומא נד.) בשעה שהיו ישראל עולין לרגל מגלין להם את הפרוכת

ומראין להם את הכרובים שהיו מעורין זבי"ו ואמרין להם ראו חבתכם לפני המקום וכו', וצ"ב מדוע האות הק' הוזה היה דוקא ע"י הכרובים. עוד איתא בזה"ק (ח"ג נט.) עה"פ והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה, ג' זמנין ביומא אתרוש ניסא בגדפייהו, בשעתא דאתגלי עלייהו קדושא דמלכא אינון מגרמייהו סלקין גדפייהו ופרסין לון וחפו על כפורתא וכו', וגדפי כרוביא סלקין ונחתין וזמרי שירתא. והענין ע"פ מד"א בזה"ק (ח"ג עג.) ג' דרגין אינון מתקשרין בדא קוב"ה אורייתא וישראל כולוהו חד. ואיתא בספיה"ק דאות ה' הראשונה בשם הוי"ו היא כנגד קוב"ה, וה' אחרונה כנגד ישראל, ואות ו' שבאמצע היא התורה, שהיא בבחי' ו' החיבור המחברת קוב"ה וישראל להיות כולוהו חד. ובחי' זו של יחוד קוב"ה וישראל ע"י התורה היתה בקדש הקדשים בין שני הכרובים. ושני הכרובים הם כנגד קוב"ה וישראל, ובזמן שישראל עושין רצונו של מקום או הכרובים מעורין זה בזה, דאו קוב"ה וישראל הם בבחי' משפיע ומקבל. והחיבור בין הכרובים היה הארון והעדות, דאורייתא היא המחברת קוב"ה וישראל. ועפ"י מתבאר לשון הפסוק ודברתי אתך מבין שני הכרובים "אשר על ארון העדות", שלכאורה מיותר אומרו אשר על ארון העדות, שהרי כבר נאמר למעלה ששני הכרובים יהיו על ארון העדות. אלא ההדגשה היא, שהיחוד בין הכרובים

הוא על ארון העדות, שהעדות היא התורה בבחי' ו' החיבור בין שני הכרובים. ומרומז בזה שלק בבחי' התורה יכול יהודי להיות קשור להשי"ת ודבוק בו ית'. וזו היא כל התכלית של ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, שביהמ"ק יקשר ויאחד את ג' הדרגין קוב"ה אורייתא וישראל. וזה נתקיים בקדש הקדשים בין הכרובים שהיה המקום הקדוש ביותר בבית המקדש, ששם היה יחוד קוב"ה וישראל ע"י הכרובים וארון העדות שכולוהו חד. וע"כ גדולה כ"כ קדושת הכרובים, כיון שהם מורים על היחוד קוב"ה וישראל, ולכן האות אם ישראל עושין רצונו של מקום אם לאו היה ע"י שני הכרובים, כי הקשר ביניהם היה מורה על הקשר בין קוב"ה וישראל שכאשר ישראל עושין רצונו של מקום אי פניהם איש אל אחיו שהיו מעורין זבי"ו לתורות על גודל האהבה שבין הקב"ה וישראל, וכן להיפך בזמן שאין עושין רצונו של מקום אי פניהם לבית. ומבואר נמי מה שנאמר ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת מבין שני הכרובים וגו' את כל אשר אצוה אותך אל בני ישראל, שמשם היה יוצא דבר ה' לישראל, כי שם מקום הדבקות בין הקב"ה וישראל.

ועוד בזה שענין הכרובים מורה על מדת אהבה כידוע, ומרומז בזה על ג' האהבות עיקרי עבודת ה' שיש באינון ג' דרגין, אהבת ה' אהבת התורה ואהבת ישראל, שג' אהבות אלו כולוהו חד והקשר ביניהם הוא ע"י הכהונות שהם מדת אהבה.

והבי' מדוע באמת התוה"ק היא בבחי' ו' החיבור המקשר בין קוב"ה וישראל, כי איך יתכן במציאות שאדם ילוד אשה בשר ודם יוכל להיות דבוק בקב"ה אשר הוא ית' אש אוכלה דלית מחשבה תפיסא ביה כלל, ומה שייך דבקות בו ית', ורק ע"י כח התורה המזככת יהודי ומטהרת את דמו, שבקדושתה מסהר את מדותיו הרעות ומתפך את החומר שלו לרוח. וע"ד שאמר הרה"ק ר' ברוך ממז'בו"ו ע"ע, שצדיקים היו מתברכים שתהיה להם נשמה קדושה כמו הגוף שלו, דע"י כח התורה מזככים ומקדשים הצדיקים את גופם עד שנהיה כולו רוחני, ועי"ז שייך להיות דבוקים בו ית'.

וזהו שאמרו חז"ל (שילהי תענית) ביום תתונתו זה מתן תורה וכיום שמחת לבו זה בנין בית המקדש, שבבית המקדש היה יחוד עליון של קוב"ה אורייתא וישראל בקדש הקדשים שם היו ארון העדות והכרובים אשר פניהם איש אל אחיו, ולכן זוהי הדרגה הגבוהה ביותר.

ועוד י"ל בענין קדושתם העילאית של הכרובים, ע"פ מד"א שכל כלי ביהמ"ק היו מכוונים כנגד עיני עבודת ה', כל כלי היה מכוון כנגד מדה מסוימת בעבודת ה', בכדי להאיר ולהשפיע קדושה על יהודי בעבודתו ית', וקודש הקדשים מכוון כנגד עיקר העיקרים של עבודת ה', ששם הוא מקום הדבקות בה', שהוה עיקר ותכלית עבודת ה', שכן תכלית כל תרי"ג מצוות היא מצות ובו תדבק. והנה הדרך להגיע לדבקות בה' היא כאמור ע"י התורה, וע"י אהבת ה', ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך, והכרובים וארון העדות בקדש הקדשים מרמזים על זה. שני הכרובים עינים אהבה, רבזמן שישראל עושין רצונו של מקום הכרובים מעורין זה בזה, וארון העדות הוא ענין התורה. וב' עינים אלו הם הם שיא המדרגות בעבודת ה', ולכן מקומם בקדש הקדשים, שהם מתבררים בין קוב"ה וישראל להיות כולוהו חד.

ועפ"י י"ל לשון חז"ל שאמרו בזמן שישראל עושין רצונו של מקום היו הכרובין מעורין זה בזה, שלא אמרו בזמן שישראל מקיימין תורה ומצוות. משום שדרגת מקיימין תורה ומצוות ענינה שמקיימין את מה שצוה הקב"ה בתורה, ואילו עושין רצונו של מקום פירושו שעושים כל שהוא רצונו של מקום, אפילו בדברים שלא צוה עליהם הקב"ה בפירוש, כי הפצים הם לעשות רצונו ית'. דמי שעובד להשי"ת מיראה כעבד, עושה רק את מה שנצטווה, אבל מי

שעובד מאהבה הרי הוא עושה רצונו של מקום בכל. וע"כ בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, שעובדים מאהבה, הכרובין מעורין זה בזה, כי יחוד הכרובים מורה על מדת אהבה. והנה הענין של קוב"ה אורייתא וישראל כולוהו חד הוא מצויאות נצחית אף בזמן שאין בית המקדש קיים, אלא שבזמן שביהמ"ק קיים היה היחוד ע"י קדש הקדשים ובזמן שאין ביהמ"ק קיים הר"ו ע"י השבת שהיא בבחי' קדש הקדשים שבזמן החורבן. וגם בשבת מתאחדים כל הענינים הללו. התורה קשורה בשבת, כמו שאחז"ל (שבת פז:) ודכו"ע בשבת נתנה תורה לישראל, וכמו שאמרו בזמירות ש"ק תנו שבת ושירה לא' אשר שבת ברא ולנו בו נתן תורה, ובחז"ל (תד"א א) איתא הלשון שבת יעשה כולו תורה. וכמ"כ השבת היא המקור של אהבת ה' ודבקות בה' בבחי' שני הכרובים, כמד"כ ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם. ונמצא שכל הג' דרגין של ארון העדות ושני הכרובים, קוב"ה אורייתא וישראל. ולכולוהו חד, ישנם גם בשבת. וישראל יונקים מש"ק כמו שהיו יונקים מהארון ושני הכרובים בזמן ביהמ"ק שהוא ענין נצחי, שבזמן שאין ביהמ"ק נתן הקב"ה את המתנה טובה יש לי בבית גנוי ושבת שמה שהיא בבחי' קדש הקדשים.

וכח התורה מקפף את כל המדרגות מריש כל דרגין ועד תחת כל דרגין, כח התורה מביא יהודי לרום המדרגות לדבקות בהשי"ת, וגם בשפל מצבו כאשר פחו עליו יצרו כח התורה הוא אשר מצילו, כמשאחז"ל (קידושין ל:) בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תכלין. והוא כמו שכתב המהר"ל בביאור המשנה (אבות פ"ב) אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד, שבור כשם שאין בו חכמת התורה כן גם גופו הוא סוג אחר מגופו של התלמיד חכם, דכמו שיש הפרש בין גוף האדם לגוף בהמה כך יש הפרש בין גוף שיש בו תורה לגוף שאין בו תורה. וע"כ אין בור ירא חטא, כי אין לו שום מושג מאפס קצתו של גדלות הבורא ואין לו שום הבנה בעומק הכרת החטא, וממילא אינו מסוגל להתירא מן הקב"ה ולהיות ירא חטא. ולא עם הארץ חסיד, חסיד נקרא זה שדבוק בהשי"ת, ועם הארץ אינו יכול להיות חסיד מומתת חומרותיו, כי אין ארוך מתדבק בברוך ואין החומר יכול להתדבק ברוח, רק ע"י כח התורה המזככת את הגוף ועד שגם החומר נהפך לרוח.

ועפ"י י"ל לשון חז"ל שאמרו בזמן שישראל עושין רצונו של מקום היו הכרובין מעורין זה בזה, שלא אמרו בזמן שישראל מקיימין תורה ומצוות. משום שדרגת מקיימין תורה ומצוות ענינה שמקיימין את מה שצוה הקב"ה בתורה, ואילו עושין רצונו של מקום פירושו שעושים כל שהוא רצונו של מקום, אפילו בדברים שלא צוה עליהם הקב"ה בפירוש, כי הפצים הם לעשות רצונו ית'. דמי שעובד להשי"ת מיראה כעבד, עושה רק את מה שנצטווה, אבל מי